

Első fejezet

Sherlock Holmes színre lép

1878-ban kaptam kézhez orvosi diplomámat a londoni egyetemen, és mindjárt Netleybe is utaztam, hogy részt vegyek a katonai sebészek számára kötelezően előírt kurzuson. Tanulmányaim végeztével annak rendje és módja szerint át is irányítottak az Ötödik Northamberlandi Lövészezredhez segédorvosnak. Az ezred abban az időben Indiában állomásozott, ám mielőtt csatlakozhattam volna hozzájuk, kitört a második afgán háború. Amikor Bombayben partot értem, kiderült, hogy az alakulatom már átvágott a hágókon, és messze benn jár az ellenséges területeken. Követtem hát őket számos tisztársammal egyetemben, akik hasonló cipőben jártak. Sikerült is biztonságban eljutnom Kandahárba, ahol rábukkan- tam az ezredemre, és mindjárt bele is vettem ma- gam új kötelezettségeim tengerébe.

A hadjárat sokak számára dicsőséget és előme- netelt hozott, ám jómagam csupán szerencsétlen-

ségek sorozatában résztettem. Balszerencsémre átirányítottak a birkshire-iekhez, kiknek oldalán részt vettem a végzetes maiwandi csatában. Ott egy puszkagolyó vállon talált, és szilánkosra roncsolta a kulcsontomat, súrolva az artéria szubkláviát is. Minden bizonnyal a gyilkos gázi harcosok kezére is kerültem volna, ha nincs velem bátor és hűséges tisztiszolgám, Murray, aki egy málhás ló hátára dobva sikeresen a brit vonalak mögé juttatott.

A fájdalom legyengítette, a megpróbáltatások sora kimerítette testem, így a sebesült katonákat szállító hosszú vonat engem is az alapkórházba, Pesavárba vitt. Itt sikerült némiképp erőre kapnom. Állapotom szépen javult, már kisebb sétákra merészkedtem a kórtermek között, sőt már a verandán is sütkéreztem egy keveset. Ekkor azonban ledöntött lábamról a tífusz, indiai gyarmatunk végzetes átka. Hónapokig lebegtem élet s halál között. Amikor végül magamhoz tértem, és a lábadozás útjára léphettem, csonttá és bőrré aszott testem olyannyira legyengült, hogy az orvosi bizottság úgy határozott, haladéktalanul visszaküld Angliába. Ennek megfelelően fel is pakoltak az *Orontes* csapatszálító hajó fedélzetére, és egy hónappal később partot is értünk Portsmouth kikötőjében. Egészségem, úgy tűnt, visszafordíthatatlanul megromlott, ám atyai kormányunk jótékonyan engedélyezte,

hogy a következő kilenc hónap során kísérletet tegyek a javulásra.

Mivel sem rokonom, sem ismerősöm nem volt Angliában, olyan szabadnak érezhettem magam, akár a madár – illetve, amennyire tizenegy shillinges és hat pennys napi jövedelem azt lehetővé tette. Ilyen körülmények között természetesnek tűnt, hogy Londonnak vegyem az irányt, hiszen e hatalmas emésztőgödör felé örvénylett a Birodalom valamennyi léhűtője és naplopója. Itt egy ideig a Stranden laktam egy magánpanzióban. Érdektelen, vigasztalan életet éltem, és lényegesen szabadabban költekeztem, mint azt megengedhettem volna magamnak. Pénzügyi helyzetem oly mértékű romlásnak indult, hogy hamar világossá vált számomra, vagy elhagyom e metropoliszt, és valahol vidéken húzom meg magam, vagy gyökerelesen megváltoztatom jelen életvitelem. Ez utóbbi megoldást választva mindjárt arra az elhatározásra jutottam, hogy hátrahagyva a panziót szerényebb és olcsóbb hajlékot keresek magamnak.

Még azon a napon, hogy e döntést meghoztam, épp a Criterion Bar előtt álldogáltam, mikor egyszer csak valaki vállon veregetett. Megfordultam, és nagy öröömre az ifjú Stamford állt előttem, aki annak idején segédsebészként működött mellettem a Bartsban. Egy baráti arc London vad dzsungelében felvidítja a magányos szívet. A régi idők-

ben ugyan nem voltunk országos cimborák, ám most kitörő lelkesedéssel üdvözöltem, és úgy tűnt, ő is örül a találkozásnak. Túláradó boldogságomban meghívtam, hogy ebédeljen velem a Holbornban. Leintettünk hát egy bérkocsit, és az étterem felé vettük az irányt.

– Hát önnel meg mi történt, Watson? – kérdezte leplezetlen kíváncsisággal, miközben kocsink London zsúfolt utcáin zötykölődött velünk. – Sovány, akár a kóró, és fekete, mint az ördög.

Röviden elmeséltem hanyattatásaim sorát, épp csak végére érve történetemnek, mikor a kocsi megállt az étterem előtt.

– Szegény ember! – szánakozott Stamford, végighallgatva megpróbáltatásaim sorát. – És most mi járatban errefelé?

– Szállást keresek – feleltem. – Arra próbálok megoldást találni, vajon lehetséges-e méltányos áron kényelmes lakhatásra szert tenni.

– Milyen különös! – jegyezte meg társam. – Ön ma a második, akitől e szavakat hallom.

– És ki volt az első?

– Egy fickó, aki a kórházunk laboratóriumában dolgozik. Épp ma reggel zsörtölődött, hogy nem lel lakótársat maga mellé. Talált néhány kellemes szobát, de az ő pénztárcájának egyedül túl sok lenne.

– A mindenit! – kiáltottam fel. – Ha osztozni kíván a szobákon és a költségeken, én vagyok az ő

embere! Magam is szívesebben élnék együtt valakivel, mint egyedül.

Az ifjú Stamford különös tekintettel meredt rám a borospohara fölött.

– Még nem ismeri Sherlock Holmest – szólalt meg végül. – Lehet, hogy nem kívánczozna oly lelkesen egy fedél alá velem.

– Miért, mi szól ellene?

– Nem mondtam, hogy bármi is ellene szólna. Csak kissé különc módra gondolkodik. Bizonyos tudományágak kiváltképpen lelkesítik. Amúgy, amennyire tudom, elég rendes fickó.

– Gondolom, orvoslást hallgat.

– Nem. Ami azt illeti, fogalmam sincs, mik a szándékai. Mármint kiváló anatómiai ismeretekkel rendelkezik, és kémikusként is első osztályú, ám, amennyire én tudom, még sohasem vett fel hivatalosan egyetlen orvosi kurzust sem. Tanulmányai meglehetősen szerteágazók és ötletszerűek, ám olyan nagymértékű tudást halmozott fel, mely a professzorait is igencsak meglepné.

– Még sohasem kérdezte meg tőle, milyen pályára készül? – érdeklődtem.

– Nem, nem olyan könnyű ám szóra bírni! Bár, ha elkapja a hév, igencsak megered a nyelve.

– Találkoznom kell vele – mondtam. – Ha bárkivel is összeköltöznék, mindenképpen a tudományoknak élő embert választanék, csendes szokásokkal. Még nem erősödtem meg eléggé, hogy jól vi-

seljem a túlzott zajt vagy izgalmakat. Mindkettőből bőven részesítettem Afganisztánban, olyannyira, hogy tán egész életemre is elegendő jutott. Hogyan ismerkedhetnék meg a barátjával?

– Minden bizonnyal most is a laboratóriumban dolgozik – felelte Stamford. – Van, hogy hetekre is elkerüli, máskor éjt nappallá téve ott gubbaszt, teljesen átadva magát a munkának. Ha gondolja, ebéd után arra kocsikázhatunk.

– Nagyszerű – feleltem, majd beszélgetésünk más témákra terelődött.

Ahogy később az éttermet hátrahagyva utunkat a kórház felé vettük, Stamford tovább mesélt az úriemberről, akivel szállásomat megosztani készültem.

– Ám, ha mégsem jönnének ki egymással, engem ne hibáztasson! – jegyezte meg. – Igazából csak annyit tudok róla, amennyi az alatt a csekély idő alatt kiderülhetett, amíg a laboratóriumban együtt dolgoztunk. Az ön ötlete volt ez az összeköltözés, úgyhogy a felelősség nem az enyém!

– Ha nem boldogulunk, könnyen elválhatnak útjaink – feleltem. – De miért van az – néztem fürkészően barátom szemébe –, hogy olyan bőszen mossa kezeit, Stamford? Hát ennyire rémisztő lenne a fickó természete? Vagy másról van szó? Mondja meg nyíltan!

– Nem olyan egyszerű megfogalmazni a megfogalmazhatatlant – nevetett fel Stamford. – Holmes

egy kicsit túl tudományos az én ízlésemnek. Túl hidegvérűen közelíti meg azt. Akár azt is könnyen el tudom róla képzelni, hogy egy cseppnyi növényi alkaloidát csempész a barátja ételébe. No persze, nem gonoszságból, pusztán a kíváncsiságtól hajtva, hogy első kézből lássa a szer hatásait. Mellette legyen mondva, önmaga is gondolkodás nélkül bevinné, oly szenvedéllyel vágyja a tudást.

– Igaza is van!

– No igen, de túlzásokba azért nem kéne esnie. Ez a féktelen tudásszomj bizarr alakot ölt, amikor bottal náspángolja a hullákat a boncteremben.

– Hullákat? Bottal?

– Úgy bizony! Hogy megvizsgálja, milyen sérülések ejthetők a testen a halál beállta után. A saját szememmel láttam.

– És mégis azt mondja, nem orvosi pályára készül?

– Nem ám! Csak az ég tudja, mi valójában a kutatásának tárgya. No de itt is vagyunk, és hamarosan maga alkothat véleményt! – Azzal befordultunk egy szűk ösvényre, mely a kórház egy kis oldalbejáratához vezetett. Az egyszerű ajtón át a hatalmas épület egyik szárnyába jutottunk. Ismerős talajt érezhettem a lábam alatt, így nem volt szükségem útmutatásra, ahogy felkaptattunk a hideg kőlépcsőn, majd végigballagtunk a hosszú folyosón, a fehérre meszelt falak és barnára mázolt ajtók sora mellett. A folyosó végéről egy laposan ívelt

mennyezetű átjáró nyílt, mely a kémiai laboratóriumhoz vezetett bennünket.

Egy hatalmas terembe érkeztünk. Mindent elborított a különféle színű és formájú üvegcsék tengersége. Széles, alacsony asztalok sorakoztak, rajtuk megannyi túskeként meredeztek a lombikok, kémcsövek és kékes lánggal pislákoló Bunsen-égők. Csupán egyetlen diák tartózkodott odabent, a terem egy távoli asztala fölé görnyedve, mélyen munkájába merülve. Lépteink hallatán körbepislantott, majd egy örömkialtás kíséretében talpra szökkent.

– Megvan! Megtaláltam! – harsogta, és egy kémcsővel a kezében felénk vágatott. – Találtam végre egy reagenst, amit csak a hemoglobin választ ki, és semmi más! – Akkor sem ragyoghatott volna nagyobb öröm az arcán, ha egy valóságos aranybányát fedezett volna fel.

– Dr. Watson, Mr. Sherlock Holmes... – mutatott be minket egymásnak Stamford.

– Örvendek! – köszöntött kedélyesen, olyan erővel szorítva meg a kezem, melyet nem is feltételeztem volna róla. – Ahogy látom, megjárta Afganisztánt.

– Hát ezt meg honnan az ördögből tudja? – kérdeztem döbbenten.

– Ne is törődjön vele... – kuncogott magában. – Most a hemoglobinnal van szó. Gondolom, önök is átérzik felfedezésem jelentőségét.

– Kémiai szempontból kétségtelenül érdekes eredmény – feleltem –, ám ami a gyakorlatot illeti...

– Ugyan már, ember, hiszen ez a leghasznosabb felfedezés a törvényszéki orvostanban már évek óta! Hát nem látja, hogy ennek segítségével tévedhetetlenül kimutathatjuk a vér jelenlétét? Jöjjön csak, megmutatom!

Azzal lelkesen megragadta a kabátujjamat, és a hátsó asztalhoz vonszolt, ahol az imént dolgozott.

– Vegyünk egy kis friss vért – mondta, azzal egy hosszú tűvel az ujjába szúrta, majd a kibuggyanó vért felszippanította egy pipettával. – Most ezt a csekély mennyiségű vért egy liter vízhez adom. Mint láthatja, a keletkező elegy látszatra olyan, mint a tiszta víz. A vér aránya a folyadékban nem több, mint egy a millióhoz. Mégis biztosra veszem, hogy sikerül kiváltanunk a megfelelő reakciót. – Miközben beszélt, néhány fehér kristálydarabot dobott az edénybe, majd pár cseppnyit adott hozzá valami átlátszó folyadékból. A következő pillanatban a keverék opálos mahagóni színűvé vált, majd valamiféle barnás üledék gyűlt össze az üveg alján.

– Ha! Tessék! – kiáltott fel Holmes, összecsapva a tenyereit. Az arca úgy ragyogott, akár egy kisgyermeké, aki épp új játékszert kapott. – Na, mit szól?

– Úgy tűnik, a kísérlet remekül sikerült – feleltem.

– Hát nem gyönyörű? A régi guajakfás teszt olyan esetlen volt, ráadásul teljességgel megbízhatatlan. Ahogy a mikroszkóppal való vérrészecskekeresés is. Ez utóbbi ráadásul végképp hasznavehetetlen, ha a minta régi, akár csak ha pár órás is. Ez a módszer azonban, úgy tűnik, éppoly jól működik friss és régi vér esetében is. Ha már hamarabb felfedezték volna, több száz bűnöző tölténé most jól megérdemelt büntetését, ahelyett hogy az utcán sétálna, fittyet hányva a törvényre.

– Valóban – motyogtam.

– A bűnesetek felgöngyölítése számos esetben ettől a kérdéstől függ. Tegyük fel, hogy egy gyanúsítottat letartóztatnak hónapokkal a bűntény elkövetése után. A fehérneműit és ruháit megvizsgálva barnás foltokat találnak. Vajon vérfoltok? Vagy csupán sár, rozsdá, gyümölcs, esetleg valami más? Ez a kérdés ez idáig komoly fejtörést okozott a szakértőknek. És miért? Mert nem volt megbízható vizsgálati módszer. Ám most itt van a Sherlock Holmes-teszt, és mindez többé nem okozhat nehézséget!

A szeme csak úgy ragyogott, miközben beszélt, majd amikor mondandója végére ért, kezét szívéhez emelve meghajolt, mintha egy képzeletbeli közönség éljenzését köszönné meg.

– Fogadja elismerésem! – szólaltam meg végül, igencsak meglepődve e mérhetetlen lelkesedés láttán.

– Ott volt például tavaly Von Biscoff esete Frankfurtban. Nyilván fellógatták volna az úriembert, ha e módszer akkor már létezett volna. Vagy említhetném még Masont Bradfordból, vagy a hírhedt Mullert, Lefevre-t Montpellier-ből és persze a New Orleans-i Samsont. Sorolhatnám vég nélkül az eseteket, ahol az eljárás döntő jelentőséggel bírt volna.

– Ön élő kalendáriuma a bűntényeknek! – nevetett Stamford. – Indíthatna egy lapot is akár. Legyen a címe, mondjuk, *A múlt rendőrségi hírei*.

– Ami igencsak érdekes olvasmány lenne – jegyezte meg Sherlock Holmes, miközben egy apró sebtapasszal leragasztotta ujján a szúrás helyét. – Óvatosnak kell lennem – fordult felém mosolyogva –, ha már mérgekkel pacsmagolok. – Ekkor láttam, hogy keze, mely a maró anyagoktól elszíneződött néhol, már tele volt ragasztgatva különböző méretű sebtapaszokkal.

– Üzleti ügyben jöttünk – huppant le Stamford egy magas, háromlábú székre, lábával felém tolva egy másikat. – A barátom szállást keres, és mivel ön épp arról panaszkodott, hogy nem talál társat, akivel felezhetne, arra gondoltam, talán összehozhatnám önöket egymással.

Úgy tűnt, Sherlock Holmest felvillanyozza a gondolat, hogy megoszthatja velem bérleményét.

– Szemet vetettem egy lakásra a Baker Streeten – mondta –, ami tökéletesen megfelelne kettőnk számára. Remélem, nem zavarja a dohányfüst.

– Magam is rabja vagyok e szokásnak – feleltem.

– Remek! De különböző vegyszereket tartok otthon, melyekkel néhanapján kísérleteket is végzek. Ez zavarná önt?

– A legkevésbé sem.

– Lássuk csak, milyen fogyatékoságaim vannak még... Néha rám tör a búskomorság, és napokig ki sem nyitom a szám. Ne higgye, hogy ilyenkor neheztelek valamiért, csak hagyjon békén, és hamarosan magamhoz térek. És önnek milyen meggyónivalója van? Jobb, ha tisztában vagyunk egymás gyengeségeivel, mielőtt összebútoroznánk.

E keresztkérdés hallatán felnevettem.

– Van egy kölyök bulldogom – kezdtem –, és kerülöm a lármát, mivel az idegeim kissé megroggyantak. Éjszaka felkelek a legvadabb órákban, és elképesztően lusta vagyok. Lenne még néhány hiányosságom egészséges állapotomban, de jelen helyzetben ezek a legfontosabbak.

– A hegedűszó is a „lárma” kategóriába tartozik? – aggodalmaskodott.

– Az attól függ – feleltem. – Ha az illető jól játszik, abban az istenek is kedvük lelik, ám ha rosszul...

– Ó, akkor rendben leszünk! – kiáltotta vidáman.
– Úgy vélem, a dolgot elintéztnek is tekinthetjük.
Mármint, ha a szobák is elnyerik a tetszését.

– Akkor talán tekintsük meg!

– Holnap délben ugorjon be ide értem – mondta erre. – Együtt elmegyünk, és mindjárt rendezhetjük is a dolgot.

– Rendben. Akkor holnap, pontban délben – válaszoltam, majd egy kézrázással búcsút is vettünk, hagyva, hogy vegyszerei társaságában tovább folytassa munkáját.

Gyalog sétáltunk a panzióm felé.

– Aproó! – álltam meg egyszer csak, Stamfordra szegezve tekintetem. – Honnan az ördögből tudta, hogy Afganisztánból jövök?

Barátom arcára titokzatos mosoly ült.

– Ez Holmes nagy különlegessége – mondta végül. – Sokan szerették volna már megfejtetni, hogyan jön rá a dolgokra.

– Ó, a rejtélyek embere! – dörzsöltem össze a tenyerem. – Hű, de izgalmas! Le vagyok önnek kötelezve, amiért bemutatott bennünket egymásnak. Tudja, szenvedélyem az emberek tanulmányozása.

– Akkor itt a soha vissza nem térő alkalom – mondta Stamford búcsúzásképp. – De Holmes szerintem feladja majd a leckét. Lefogadom, hogy ő jóval többet tud majd meg önről, mint ön róla. Na, ég önnel!

– Önnel is – feleltem, és tovább baktattam a panzió felé, miközben gondolataim új ismerősök körül jártak.

Második fejezet

A következtetés tudománya

Másnap találkoztunk a megbeszéltek szerint, és megtekintettük a Baker Street 221B alatti szobákat, melyekről Holmes áradozott korábban. Két kényelmes hálósobáról volt szó, illetve egy tágas, kedélyesen berendezett nappaliról, melyet két hatalmas ablak világított meg. A lakás minden szempontból olyan kellemesnek, az ára pedig így, ketőnk közt megosztva olyan vonzónak bizonyult, hogy ott helyben elhatározásra jutottunk, és a szobákat azonnali birtokba is vettük. Még aznap este átszállítottam a szállodából a holmijaimat, Sherlock Holmes pedig másnap reggel érkezett, számtalan útiládája és bőröndje társaságában. Egy-két napot azzal töltöttünk, hogy mindennek megtaláljuk a legideálisabb helyét, majd nekiláttunk, hogy magunk is hozzá szokjunk új környezetünkhöz.

Holmes kellemes lakótársnak bizonyult. Nyugodt, csendes életet élt, egyszerű, hétköznapi szokásokkal. Ritkán maradt fenn este tíz után, és mi-

re reggel felébredtem, ő már túl volt a reggelijén, és el is indult. Volt, hogy a kémiai laboratórium-ban töltötte a napját, máskor meg a boncteremben, vagy épp hosszú sétákat tett, többnyire a város leg-alantasabb negyedeiben. Ha elkapta a munka he-ve, kiapadhatatlan energiával vetette bele magát teendőibe; ám időnként épp ellentétes erők kerít-ték hatalmukba, és napokig csak feküdt a dívá-nyon a nappaliban egyetlen szó, egyetlen mozdu-lat nélkül. Ilyenkor olyan álmatag, üres kifejezés jelent meg tekintetében, hogy ha nem ismerem jó-zan, mértéktartó életvitelét, valamiféle narkotikum használatára gyanakodtam volna.

Ahogy múltak a hetek, egyre mélyülő érdek-lődéssel fordultam lakótársam felé. Mind jobban furdalt a kíváncsiság, vajon mi cél mozgatja tet-teit. Megjelenése és viselkedése a legközömbösebb szemlélő figyelmét is biztosan megragadta volna. Magassága meghaladta a hat lábat, bár elképesz-tően szikár testalkata még ennél is jóval magasabb-nak láttatta. Tekintete, eltekintve a tompa kábulat fent említett időszakaitól, igen éles és átható volt; vékony metszésű karvályorra pedig egész arckife-jezésének egyfajta éber és eltökélt jelleget kölcsön-zött. Szögletes és erőteljes álla is e határozottságot hangsúlyozta. Hatalmas kezei, melyeket állandóan tinta és egyéb vegyszerek foltoztak, elképesztően fi-nom mozdulatokra voltak képesek, ahogy azt gyak-

ran volt alkalmam megfigyelni, mikor törékeny, bonyolult műszereivel dolgozott.

Az olvasó talán most reménytelenül okvetetlen alaknak gondol engem, látva, mennyire felkorbácsolta ez az ember a kíváncsiságomat, milyen eltökélten próbáltam megtörni hallgatagságának burkát. Mentségemre legyen azonban mondva, akkoriban igen céltalan életet éltem, nem sok minden kötötte le a figyelmem. Megromlott egészségem nem tette lehetővé, hogy az utcára merészkedjem, hacsak az idő nem volt kivételesen enyhe, és barátaim sem voltak, akik időnként rám nyitották volna az ajtót, megtörve mindennapjaim egyhangúságát. Ilyen körülmények között mohón vettem rá magam a lakótársamat körülengő rejtélyre, melynek kibogozására időm nagy részét rászántam.

Nem volt orvosnövendék. Nyíltan válaszolt kérdésekre, megerősítve ezzel Stamford feltételezését. Más irányú rendszeres tanulmányokat sem folytatott, melynek során oklevélhez és így bejárashoz juthatott volna a művelt világba. Mégis, bizonyos tudományokba elképesztő buzgalommal vetette magát, és oly mértékű tudásra tett szert, mely engem is újra és újra megdöbbentett. Nyilvánvaló, hogy senki sem dolgozik ilyen szorgalommal és halmoz fel ennyi információt, hacsak nem lebeg egy határozott cél a szeme előtt. Aki válogatás nélkül olvas, ritkán tesz szert alapos tudásra. Senki

sem terheli fölöslegesen az agyát ilyen aprólékos adatokkal, hacsak nincs rá valami igazán jó oka.

Általános műveltsége viszont éppoly megdöbentően hiányos volt, mint amilyen alapos a szaktudása. A kortárs irodalomról, filozófiáról és politikáról szinte semmit nem tudott. Egy ízben, amikor Thomas Carlyle-t idéztem, a legártatlanabb módon tudakolta, kiről is van szó, és miről nevezetes. Meglepetésem viszont akkor hágott a csúcsára, amikor véletlenül kiderült, nem is hallott a kopernikuszi világról és a naprendszer összetételéről. Hogy egy civilizált ember a tizenkilencedik században ne tudja, hogy a Föld kering a Nap körül, olyan elképesztő volt számomra, amit felfogni is alig tudtam.

– Megdöbbentnek tűnik – mosolygott, látva arcomon meglepetésem. – Most, hogy már tudom, azon leszek, hogy mihamarabb el is felejtsem.

– Miért akarná elfelejteni?

– Tudja – magyarázta –, én úgy képzelem el az emberi elmét, mint egy kicsiny üres padlásteret, melyet magunknak kell megtölteni tetszésünk szerint. A balga ember mindenféle ócska limlomot összehord, ami csak az útjába akad, és amikor igazán hasznos tudásra bukkan, az már vagy kiszorul az elméjéből, vagy legjobb esetben is csak igen nehezen ássa elő a sok ráhalmozott haszontalan holmi alól. A képzett szakember gondosan átgondol-

ja, mit visz fel a padlására. Csakis olyan szerszámokat válogat ki, melyek segítségére lehetnek a munkájában, és azokat jó karban is tartja. Hiba azt gondolni, hogy a helyiségnek rugalmasak a falai. Egy jöttányit sem képesek tágulni, és eljön az idő, amikor minden új tudásnak az az ára, hogy valami korábban megtanult dolgot kell elfelednünk helyette. Rendkívül fontos tehát, hogy a haszontalan tények ne szorítsák ki elménkből a hasznosakat.

– Na de hát a Naprendszer...

– Mit érdekel az engem? – vágott közbe türelmetlenül. – Azt mondja, a Nap körül keringünk. Na és akkor mi van? Ha a Hold körül keringenénk, az sem érintene egy cseppet sem. Sem engem, sem a munkám.

Majdnem megkérdeztem, mi is pontosan ez a munka, de volt valami Holmes viselkedésében, ami azt súgta, most nem venné jó néven ezt a kérdést. Eltűnődtem azonban e rövid beszélgetésen, és igyekeztem levonni a megfelelő következtetéseket. Azt mondta, nem kíván szert tenni olyan tudásra, ami nem érinti érdeklődésének tárgyát. Vagyis minden, amit tud, az hasznos lehet a számára. Gondolatban számba vettem az összes tudományágat, amelyben kivételes szaktudásról tett korábban tanúbizonyságot. Mi több, ceruzát ragadtam, és lejegyeztem, mire jutottam. Amikor írományom végére értem, önkéntelenül is elmosolyodtam. Íme:

Sherlock Holmes tudománya

Irodalom: nulla.

Filozófia: nulla.

Csillagászat: nulla.

Politika: gyenge.

Botanika: változó. Jól ismeri a nadragulyát, az ópiumot és a mérgeket általában, de a gyakorlati kertészetről semmit sem tud.

Geológia: gyakorlati, de korlátozott. Ránézésre képes megkülönböztetni egymástól a különböző talajfajtákat. Séta után megmutatta nadrágján a sárfoltokat, és a föld színéből és állagából megállapította, London mely városrészeiből származnak.

Kémia: mélyreható.

Anatómia: pontos, de rendszertelen.

Bulvársajtó: elképesztő. Ismeri a század valamennyi rémtettének minden apró részletét.

Zene: jól hegedül.

Sport: elsőrangú bokszoló, és nagyszerűen vívbottal és karddal.

Jog: kiváló gyakorlati ismerete a brit törvényeknek.

Amikor idáig jutottam a listámmal, elkéseredetten tűzre is vettem. „Ha csak úgy tudom kideríteni, mik Holmes szándékai – morfondíroztam magamban –, hogy számba veszem a képességeit,